

מזו:

עין משפט ו**גור מצוה**

מב א ב מי פ"ה מהל' י"ט הלכה י סג עשין א טור ש"ע א"ח סמן תא:
ב ג ד מי פט"ו מהל' שבת ה' יג טו"ע א"ח ס' תנ:

רבינו חננאל

שאין מכל אדם זוכה ללמוד. ואי"ר יוסי מעשה ביוסף הכהן שהלך אחר רבו לצידון ללמוד תורה, ואי"ר יוחנן הלכה כר' יוסי. למה ליה למימר הלכה כר' יוסי והא רבי יהוד' פליג עליה ואיהו הוא דאמר ר' יהוד' ור' יוסי הלכה כר' יוסי. ופרקינן [אמר אביי אצטריך סד"א הני מילי במתניתין אבל בבבביתא אימא לא קמ"ל]. אלא אמר רב משירשא הכי קאמר הני כללי לאו דהכל הן דהא רב לית ליה הני כללי, אבל רבי יוחנן אית ליה, ורב הוא דפליג עליה וקיימא לן כר' יוחנן. אמר רב יהודה אמר שמואל חפצי הגוי איז קונין שביטה. פ"י אם חטאל מן הגוי ביום טוב הרי הוא כרגלי השואל ואין אר' שקנה שביטה, ואמרין אי לרבנן פשיטא, אלא אפי' לר' יוחנ' בן גורי, ומתובנין עליה ר' שמעון בן אלעזר, אמר השואל כלי מן הגוי וכן גוי ששאל כלי מישראל בערב יום טוב והחזירו ביום טוב, וכילין ואוצרות ששבתו בתוך התחום, יש להן אלפים אמה לכל רוח, וכן הגוי שהביא פירות מחוץ לתחום הרי זה איז יזיום ממקומם. אי אמרת בשלמא ר' יוחנן בן גורי סבר חפצי הגוי קונין שביטה היינו דקתינ' יש להם אלפים אמה לכל רוח, אלא אי אמרת אין קונין שביטה אמאי כר'. ואסיקנא דדוראי ר' יוחנ' בן גורי סבר חפצי הגוי קונין שביטה, ור' שמנ' בן אלע' דאמר כר' יוחנ' בן גורי, ושמואל דאמר חפצי הגוי אין קונין שביטה כרבנן. ואמרין האי נמי פשיטא. ופרקינן אצטריך מהו דתמא גזירין בעלים דגוי לקנות להן שביטה, אטו בעלים דישראל, שאם תאמר חפצי הגוי דאית להו בעלים לא קנו שביטה, אחי למימר אפילו חפצי ישראל דאית להו בעלים לא קנו שביטה. קמ"ל דלא גזירין, אלא חפצי הגוי אין להם שביטה. רב חייא בר אבין אמר [ר"ן] חפצי הגוי קונין שביטה גזירה בעלים דגוי אטו בעלים של ישראל. הנהו דברי דאית למברכתא. פ"י מברכתא שם הכפר. והביאו שם גוים אילים בשוק של בהמות ליטבחי ביום טוב, שרא להו רבא לבני מחוזא שבאו ע"י עירוב למברכתא למיזבן מיניהו ולאיתנתו למחוזא כשמואל דאמר חפצי הגוי אין קונין שביטה, אלא הרי הן כרגלי כל אדם. א"ל רבינא והאמר ר' יוחנן חפצי הגוי קונין שביטה, ושמואל ור"י הלכה כר' יוחנן. והדר רבא ואמר להם לבני מחוזא דלא הוו אחו למברכתא אלא ע"י

והכללים והאוצרות ששבתו בתוך התחום יש להם אלפים אמה כבב' רוח. פ"ה ואפילו הן של הפקר משמע דלא מיבעיא אס' יש להם בעלים וקשה דאי יש להם בעלים הרי הן כרגלי הבעלים ואפי' אס' נעמידם כגון שהבעלים צעיר אחרת דהשתא לא הוי כרגלי הבעלים ומ"מ בני שציתה הם יותר מן ההפקר ויש להן אלפים אמה לכל רוח מ"מ אין נראה להעמיד בעלים מה לי מוך התחום מה לי מוך לתחום ונראה דבשל הפקר איירי והא דנקט מוך התחום לאשמעינן דאפ"ה לא קני שציתה העיר ווא"ת ומאי שנא דהכא יש להן אלפים אמה לכל רוח דמשמע ממוקמן מדלא קמתי כרגלי אנשי העיר וגזי גשמים שסמוכים לעיר הוי כרגלי אנשי העיר כדאמרין לעיל (דף מה:.) וי"ל דהתם אנשי העיר דעתם עליהם דגשמים ידועים לכל בני העיר אבל אוצרות דהפקר אס' הוי ידועים כבר הוי זוכין בהן ועוד שנא' יש לחלק משום דהתם בסמוכין וקרובין דעתן עליהן והכא דרחוקים אלא שהן בתוך התחום ומיחו נראה דאלפים אמה לאו ממקומן קאמר אלא מן העיר כמו בגשמים דלעיל דהא מוכח גזי חרס שצין שתי תחומי שצת דלרבי יוחנן (י) חפצי הפקר שצמוך התחום קונין שציתה העיר אפילו אין דעת אנשי העיר עליהם כמו שאפרש בסמוך ובבביתא דהכא כר' יוחנן בן גורי וליכא למיפרך האי כרגלי אנשי העיר מצע' ליה דפריך לעיל כיון דהזכיר הכא מוך התחום משמע שפיר דאלפים אמה לכל רוח מן העיר קאמר ואף על גז דכילל להו צהדי שואל כלי מן הנכרי ונכרי אס' עומד מוך לעיר מונין לו אלפים ממקומו סתמא דמלתא נכרי צעיר עומד:

דבוב"ה מברכתא כד' אמות דמיא. צריש פירקא פ"ה והוליוכו לעיר אחרת והרי מוקפת מחילות משמע דלא חשיב כד' אמות לעינן להלך את כולה אלא כמוקפת מחילות דומיא דדיר וסהר והא מצרכתא לריך לומר דמוקפת מחילות הויא ואע"ג דגזי נותן עירובו צאלן (לעיל דף לב:) פריך מוך לעיצורה של עיר נמי כיון דלאמר רצא הנותן עירובו יש לו ד' אמות וכו' משמע דמוך עיצורה של עיר נמי הוי טעמא לפי שנעשית לו כל העיר ועיצורה כארבע אמות אף על פי שאין שם

מחילה ה"מ לנשות שם או נותן שם עירובו שיש לו אלפים אמה לכל רוח ונמשך הכל כד' אמות אפילו מוך למחילות כיון שהוא עיצורה של עיר אבל צבא מחוץ לתחום אינו נחשב כד' אמות בלא היקף מחילות ואומר ר"י דבעי נמי דתהוי מוקפת לדירה דלא עדיף משבת באויר מחילות שיש לו אלפים אמה לכל רוח אפילו הכי לא חשיב לגביה כארבע אמות דהיקף יותר מצית סאתים שלא הוקף לדירה כדאמר בשבת בתל ונקע ונריך לזיהר בדצר הצא מחוץ לתחום בשביל ישראל זה דשרי לישראל אחר או שצא בשביל נכרי שלא יטלטלנו מוך לד"א צעיר שאין לה מחילות שמוקפת לדירה:

חרם. לשון מזדוות וחרמים שצין שני תחומי שצת לריך מחילה של צרול שלא יעברו מים מתחום זה לתחום זה דכל מה שצמוך תחום העיר אין לו שציתה צמקומו להיות לו אלפים לכל רוח ממקומו אלא צתר קרתא גרידא כף פ"י הקונט' וכן פר"ת אלא דפ"י חרם לשון והחרים ה' לשון ים (ישעיה יא) כשמעלה הים שרטון ומתייבש נשארים נקעים מלאים מים וחרם הוא נקע מלא מים וכן פר"ח ^(ט) חרם לשון חריץ וא"ת אמאי מוקי לה כרבי יוחנן בן גורי הא לרבנן נמי אמר לעיל (מה:.) גזי גשמים הסמוכים לעיר דהוו כרגלי אנשי העיר וי"ל דהכא דמימשכי מתחום זה לתחום זה בטלה דעתם והוי כחפצי הפקר דאין קונין שציתה לרבנן והוו כרגלי הזוכה אבל לר' יוחנן דקנו שציתה כשהן צמוך תחום העיר קונין שציתה העיר אף ע"פ שאין דעת אדם עליהם קונה אבל אין לפרש דלר' יוחנן ^(ט) קונין שציתה צמקומן ומה שאריך מחילה של צרול היינו כדי להכניסם לעיר לפי שמקצת המים רחוקים מן העיר יותר מאלפים אמה דאם כן אמאי נקט צין שני תחומינן אפילו אי ליכא עיר שניה לא מנן להכניס מים לעיר שמוך לתחום ועוד אפילו מחילה של צרול לא תועיל להכניסם לעיר מסוף אלפים אמה שהרי צמחלת העיר כלו האלפים של מים:

מי שהוציאווה פרק רביעי עירובין

שלא מן הכל אדם זוכה ללמוד. ואי"ר יוסי מעשה ביוסף הכהן שהלך אצל רבו לצידון ללמוד תורה ואמר ר' יוחנן הלכה כרבי יוסי ולמה לי והא אמרת רבי יהודה ור' יוסי הלכה כר' יוסי אמר אביי אצטריך סד"א ^(ט) הני מילי במתנ' אבל בבבביתא אימא לא קמ"ל אלא הכי קאמר הני כללי לאו ד"ה נינהו דהא רב לית ליה הני כללי: אמר רב יהודה אמר שמואל חפצי נכרי אין קונין שביטה למאן אילימא לרבנן פשיטא השתא חפצי הפקר דלית להו בעלים אין קונין שביטה חפצי הנכרי דאית להו בעלים מיבעיא אלא אליבא דר' יוחנן בן גורי וקמ"ל אימר ^(ט) דאמר ר' יוחנן בן גורי קונין שביטה הני מילי חפצי הפקר דלית להו בעלים אבל חפצי הנכרי דאית להו בעלים לא מיתבי ר"ש בן אלעזר ואמר השואל כלי מן הנכרי ביום טוב וכן המשאיל לו לנכרי כלי מעיו"ט והחזירו לו ביום טוב והכלים והאוצרות ששבתו בתוך התחום יש להן אלפים אמה לכל רוח ונכרי שהביא לו פירות מחוץ לתחום הרי זה לא יזיום ממקומן אי אמרת בשלמא קסבר רבי יוחנן בן גורי חפצי נכרי קונין שביטה הא מני ר' יוחנן בן גורי היא אלא אי אמרת קסבר רבי יוחנן בן גורי חפצי הנכרי אין קונין שביטה הא מני לא ר' יוחנן בן גורי ולא רבנן לעולם קסבר רבי יוחנן בן גורי חפצי הנכרי קונין שביטה ושמואל דאמר כרבנן ודקאמרת לרבנן פשיטא מהו דתימא גזירה בעלים דנכרי אטו בעלים דישראל קמ"ל ורב חייא בר אבין אמר רבי יוחנן * חפצי נכרי קונין שביטה גזירה בעלים דנכרי אטו בעלים דישראל הנהו דכרי דאתו למברכתא שרא להו רבא לבני מחוזא למיזבן מיניהו א"ל רבינא לרבא מאי דעתך דאמר רב יהודה אמר שמואל חפצי נכרי אין קונין שביטה והא שמואל ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן ואמר רב חייא בר אבין אמר ר' יוחנן חפצי נכרי קונין שביטה גזירה בעלים דנכרי אטו בעלים דישראל ^(ט) הדר אמר רבא לידובננו לבני מברכתא דכולה מברכתא לדידהו כד' אמות דמיא תני רבי חייא ^(ט) חרם שבין תחומי שבת צריך

מרחיצה

שלא יעברו מים של תחום זה לתוך תחום זה דכל מה שצמוך תחום העיר אין קונה שציתה צמקומו להיות לו ממקומו אלפים אמה לכל רוח אלא צתר העיר גריד ואם הוא צסוף התחום אין יכול לזוז משם ולחוץ ואין בני תחום זה יכולין למלאות מתוך תחום עצמו מפני עירוב מים של תחום האחר: ^(א) ה"ג אי נימא משום דסני לה כר' יוחנן בן גורי ולתומרא ואיהו לקולא סבר ומשום דסבירא ליה לקולא כל דסני לתומרא מחייך עליה. צתמיה. אי נימא משום דרבי חייא תני למתניתין כרבי יוחנן בן גורי דאמר חפצי הפקר קונין שציתה צמוך ^(ט) תחומין ורבי יוסי צר חנינא סבירא ליה כרבנן לקולא דאמרין אין קונין שציתה והרי הן כרגלי כל אדם:

מרחיצה

שלא יעברו מים של תחום זה לתוך תחום זה דכל מה שצמוך תחום העיר אין קונה שציתה צמקומו להיות לו ממקומו אלפים אמה לכל רוח אלא צתר העיר גריד ואם הוא צסוף התחום אין יכול לזוז משם ולחוץ ואין בני תחום זה יכולין למלאות מתוך תחום עצמו מפני עירוב מים של תחום האחר: ^(א) ה"ג אי נימא משום דסני לה כר' יוחנן בן גורי ולתומרא ואיהו לקולא סבר ומשום דסבירא ליה לקולא כל דסני לתומרא מחייך עליה. צתמיה. אי נימא משום דרבי חייא תני למתניתין כרבי יוחנן בן גורי דאמר חפצי הפקר קונין שציתה צמוך ^(ט) תחומין ורבי יוסי צר חנינא סבירא ליה כרבנן לקולא דאמרין אין קונין שציתה והרי הן כרגלי כל אדם:

מרחיצה

שלא יעברו מים של תחום זה לתוך תחום זה דכל מה שצמוך תחום העיר אין לו שציתה צמקומו להיות לו אלפים לכל רוח ממקומו אלא צתר קרתא גרידא כף פ"י הקונט' וכן פר"ת אלא דפ"י חרם לשון והחרים ה' לשון ים (ישעיה יא) כשמעלה הים שרטון ומתייבש נשארים נקעים מלאים מים וחרם הוא נקע מלא מים וכן פר"ח ^(ט) חרם לשון חריץ וא"ת אמאי מוקי לה כרבי יוחנן בן גורי הא לרבנן נמי אמר לעיל (מה:.) גזי גשמים הסמוכים לעיר דהוו כרגלי אנשי העיר וי"ל דהכא דמימשכי מתחום זה לתחום זה בטלה דעתם והוי כחפצי הפקר דאין קונין שציתה לרבנן והוו כרגלי הזוכה אבל לר' יוחנן דקנו שציתה כשהן צמוך תחום העיר קונין שציתה העיר אף ע"פ שאין דעת אדם עליהם קונה אבל אין לפרש דלר' יוחנן ^(ט) קונין שציתה צמקומן ומה שאריך מחילה של צרול היינו כדי להכניסם לעיר לפי שמקצת המים רחוקים מן העיר יותר מאלפים אמה דאם כן אמאי נקט צין שני תחומינן אפילו אי ליכא עיר שניה לא מנן להכניס מים לעיר שמוך לתחום ועוד אפילו מחילה של צרול לא תועיל להכניסם לעיר מסוף אלפים אמה שהרי צמחלת העיר כלו האלפים של מים:

מרחיצה

מסורת הש"ס

(א) [ע"י מוס' מנחות לא: ד"ה ממקאמר, (ג) צילה לא: לעיל לת: מה: לקמן זז: (א) [ע"כ, (ז) כס"א: פירות שששאר, (ט) [לעיל מא: (ו) [דף מב: (ז) (ז) [שיך לדף ממ, (ח) [וכ"כ הערוך ערך חרס],

מרחיצה

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה השואל ור"ה וכן ור"ה והכלים ור"ה יש להן הכל דיעור אחד: (ב) ד"ה לעולם סבר ר' יוחנן ב"ג מפלי: (א) ד"ה ס"ג וכו' בתוך תחומין ורבי יוסי: (ז) תו"ה והכלים וכו' דלר"ה מפלי הפקר: (ס) ד"ה חרס וכו' דלרבי יוחנן בן גורי קונין:

מרחיצה

מוסף רש"י

לצידון. למה לאין ואין העמים מעמא מדרבנן ככתי הפרס (ע"י ג.). הני מילי חפצי הפקר. כלס שאין להם בעלים וחסיה להם צמקום אחד, אע"ג שלא נתיסין להם אדם להקנותם שציתה, קונין שציתה צמקומן ואין אדם יכול לטלטלן משם יותר מאלפים לכל רוח ואפילו עירב לזד אחד (ועיל מה) והמזלגן מוליק צמקום מלאותן אלפים לכל רוח ואינו מוליקן למקום שערב שם, דיש להם שציתה לעממן (בבב' דח.).

מרחיצה

רבינו חננאל (המשך) עירוב, [כ"ן בין מברכתא למחוזא ויתר מאלפים אמה הוה. ואפילו אם היו בתוך התחום (א') [אחר] כ' (אילו) הצאן קנו שביטה בחוץ קודם שיבואו למברכתא. ושרא רבא לבני מברכתא למיזבן מיניהו. דאע"ג דאיכא למימר הני דיכרי קנו שביטה במקום רחוק, מי"מ יש להן לטלטל אותם בארבע אמות, ומברכתא כולה כמו ארבע אמות היא, חילכך שרי להו למשקל מיניהו. תני ר' חייא חרם. פ"י כמו חריץ, שבין שני תחומי שבת מלא מים, צריך

רבי